

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Освітня програма	26629 Психологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	053 Психологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	26629
Назва ОП	Психологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Родіна Наталія Володимирівна, Кушнірова Аліса Олегівна, Мартинюк Ірина Анатоліївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	10.11.2020 р. – 12.11.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://chmnu.edu.ua/053-psihologiya-2020-2021-n-r/>

Програма візиту експертної групи <https://chmnu.edu.ua/053-psihologiya-2020-2021-n-r/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Ціль ОП та програмні результати навчання відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти та визначаються з урахуванням пропозицій та потреб стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Обсяг ОП реалістично відбиває навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. ЗВО продемонстрував налагоджену систему професійного розвитку викладачів в умовах дистанційного навчання на програмному забезпеченні Moodle задля реального підвищення якості викладання на ОП. У ЗВО взірцева та сучасна практика забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, яка ґрунтується на сприянні самореалізації, ініціативам, особистісному та професійному розвитку всіх учасників навчального процесу, абітурієнтів та студентів, в тому числі соціально незахищених верств населення та тих, які мають статус інваліда, їх батьків, викладачів, науковців, працівників університету та всіх інших зацікавлених осіб. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду ОП. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучаються до періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду ОП. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. У ЗВО забезпечений доступ до ОП потенційним здобувачам на достатньому рівні, здобувачам надається право на визнання результатів неформальної освіти та освіти, отриманої в інших ЗВО. Стратегія розвитку освітньої діяльності ЧНУ імені Петра Могили спрямована на розвиток усіх ланок організації та забезпечення освітнього процесу. Намічені перспективи розвитку освітньої програми відповідають реально здійснюваній діяльності та сприятимуть її вдосконаленню.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП узгоджена з місією та стратегією ЗВО й орієнтована на запити сучасності. Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Правила прийому на ОП не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на сайті ЗВО, враховують особливості ОП. Прописані й оприлюднені чіткі правила визнання результатів неформальної освіти. Дослідницький компонент ОП забезпечується відповідною навчальною дисципліною, науковою практикою, написанням курсової та магістерської роботи. ЗВО орієнтований на інтернаціоналізацію освітнього процесу. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, оскарження їх результатів, процедуру врегулювання конфліктних ситуацій під час екзаменів та заліків. У ЗВО активно впроваджується політика академічної доброчесності на всіх рівнях. Налагоджена співпраця із роботодавцями. ЗВО сприяє професійному та викладацькому розвитку НПП. Здобувачі мають змогу безкоштовно користуватись взірцевою матеріально-технічною базою ЗВО. А саме навчальними приміщеннями та їх сучасним обладнанням, 500 комп'ютерами та інтернетом для виконання різних навчальних завдань, бібліотекою та її фондами, 3 лабораторіями та їх сучасним технічним і методичним забезпеченням для проведення різних форм занять за ОП: тренінгів, психологічних консультацій, підготовки відео-презентацій тощо, з сучасними спортивними залами, 2 тренажерними залами, студентською їдальнею і кафе, а також безкоштовно відвідувати Галерею мистецтв, басейн, яхту, різні гуртки та секції, що функціонують у ЗВО; при цьому навчальні приміщення мають не тільки необхідні засоби для проведення аудиторних лекційних та практичних занять, а й відповідають вимогам створення освітнього середовища для здобувачів з особливими освітніми потребами. У ЗВО наявні структурні підрозділи, що відповідають за різні види підтримки здобувачів вищої освіти. ЗВО впроваджує сучасні підходи до студентського самоврядування. Центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню сприяє адаптації до навчання, вирішенню конфліктних ситуацій та психологічному супроводу навчально-виховного процесу. ЗВО дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, які послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті достовірну інформацію про ОП в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства. Інформація про ОП викладена коректно, в достатньому обсязі. Членами ЕГ врахована динаміка змін з часу попередньої акредитації, у частині створення відповідного освітнього середовища, змістовного наповнення ОП, забезпечення можливості дистанційної роботи із каталогами бібліотеки та приведення матеріально-технічного забезпечення у відповідність до ОП за другим (магістерським) рівнем освіти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Пропозиції стейкхолдерів до проекту ОП формуються в основному як необхідність введення дисциплін без пояснень, які ПРН вони мають забезпечити. В ОП та НП 2019 р. на кваліфікаційний екзамен не відводиться кредитів. У переліку дисциплін вільного вибору не зазначений їх обсяг. У НП 2020 р. не зазначена кількість кредитів

для вибіркового циклу професійної підготовки. Подане в НП 2020 р. поняття “дисципліна...з каталогу дисциплін” вужче, ніж визначене Положенням “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором” поняття “дисципліни вільного вибору студента”. У переліку вибіркового циклу загальної підготовки не зазначені кредити та семестр викладання. У Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором” не прописана мінімальна кількість студентів для вибору дисциплін професійної підготовки. Найвні недоліки в оформленні аналізу результатів опитування здобувачів про задоволеність методами навчання й викладання та в тлумаченні академічної свободи і недостатній увазі до неї в нормативних документах ЗВО. Предметна спрямованість публікацій НПП ОП частково відповідає предмету дисципліни, що викладаються, або не відповідає зовсім. Рекомендації: Пропозиції стейкхолдерів до проекту ОП подавати як обґрунтування компетентностей, яких мають набути здобувачі, а тоді уже обирати, яка дисципліна більш доречна для їх формування. Під час розгляду проекту ОП на засіданні кафедри представникам кафедри долучитись до обговорення окремих пропозицій. В усіх подальших переглядах ОП виділяти кредити на кваліфікаційний екзамен як ОК. У НП 2020 р. прописати кількість кредитів дисциплін професійної підготовки, пропонує до вибору студентами. Використовувати в НП той самий термін, що й у Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором”, - дисципліна вільного вибору. Доповнити інформацію в каталозі вибіркового циклу даними про кількість кредитів та семестр їх вивчення, розглянути можливість визначення спільного для всіх магістерських програм часу проведення дисциплін вільного вибору та однакового їх обсягу. У Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором” зазначити мінімальну кількість студентів, яка має бути у групі. Вживати заходи з розвитку soft skills здобувачів. Під час розгляду результатів опитування здобувачів приділяти увагу якісному їх аналізу з розглядом можливих недоліків та кращих практик та формулюванням відповідних запитань. Внести до критеріїв відбору викладачів для забезпечення даної ОП вимоги до публікацій у наукометричних базах Scopus або Web of Science. Залучати до аудиторних занять психологів-практиків, НПП інших ЗВО, представників роботодавців. Оприлюднювати протоколи засідань кафедри психології з ухваленими рішеннями щодо перегляду ОП. Розробити, оприлюднити та ознайомити академічний персонал з чітким механізмом врахування результатів опитування здобувачів вищої освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Місія Чорноморського національного університету імені Петра Могили викладена в Стратегічному плані розвитку (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Strategichnij_plan_2019-2024_rr..pdf) та полягає у створенні середовища продуктивної взаємодії науки та освіти з метою формування національно свідомої, чесної, творчої, професійної особистості, яка працюватиме для розвитку місцевої громади та держави. Стратегічна мета ЗВО на період до 2024 року розглядається крізь призму навчальної, наукової, національно-виховної та просвітницької роботи й полягає: у підготовці конкурентоспроможних фахівців широкого спектру спеціальностей, здатних до творчої та інноваційної діяльності для соціально-економічного розвитку місцевої громади, регіону, країни на основі кращих вітчизняних та світових практик і наукових досягнень; у здобутті нових наукових знань шляхом впровадження наукової й науково-технічної діяльності, одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів та їх подальшому використанні для забезпечення розвитку всіх царин суспільного життя; у підтримці культурного середовища для сприяння духовному збагаченню студентської молоді. Мета ОП “Психологія” 2020 року (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Osvitnya_programa_053_Psihologiya_za_drugim_magisterskim_rivnem_vishhoyi.pdf) лежить у площині зазначеної місії та стратегічної мети ЗВО. Вона сформульована у п.2 р. 1 ОП: “здійснити теоретичну та практичну підготовку висококваліфікованих магістрів з психології, забезпечити формування компетентностей, необхідних для реалізації на високому рівні різних напрямів професійної діяльності - наукової, викладацької, практичної ..” і містить незначний недолік у формулюванні її завершальної частини: “... та бути конкурентоздатними на сучасному ринку праці задля розвитку місцевої громади та держави”. Очевидно, мається на увазі “та забезпечення конкурентоздатності ...”. В ОП 2019 року окремо мета ОП не сформульована (<https://chmnu.edu.ua/navchalno-metodichne-zabezpechennya-053-psihiologiya/>), а подана лише через цілі навчання в описі предметної області програми. Цілі навчання в ОП 2019 та ОП 2020 року є майже ідентичними й лежать у площині мети ОП, цілей ЗВО, передбачають підготовку висококваліфікованих магістрів з психології, здатних розв'язувати складні задачі у процесі навчання та професійної діяльності в галузі психології. При цьому у формулюванні цілей навчання в ОП як 2019, так і 2020 років дублюється помилка використання терміну для позначення того, які дослідження передбачаються професійною діяльністю в галузі психології, - використано “проективних досліджень”, хоча, очевидно, йдеться про проектні дослідження.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За результатами зустрічей зі стейкхолдерами (здобувачі освітнього рівня магістр за ОП Психологія, роботодавці) було з'ясовано, що їхні пропозиції та потреби відображені у цілях ОП. Стейкхолдери залучаються до цільового наповнення цієї ОП, що було підтверджене під час зустрічі експертної групи із зазначеними групами осіб, а також підтверджується оприлюдненими відгуками та пропозиціями стейкхолдерів до проекту ОП та таблицею з їх узагальненням на сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/obgovorennya-proyektu-op/>). Здобувачі, які навчаються на програмі, засвідчили, що розуміють свою роль та можливості у формуванні програми. Пропозиції стейкхолдерів були враховані при розгляді та затвердженні ОП (протокол засідання кафедри психології медичного інституту № 12 від 16.06.2020 р. (наданий за запитом ЕГ). Аналіз зазначених у протоколі пропозицій та змісту оприлюдненого на сайті ЗВО проекту ОП (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/04/OPP_Psihologiya_Magistr_proyekt_2020r..pdf) засвідчує наявність невідповідностей: стейкхолдери вносять пропозиції ввести дисципліни, які і так наявні у змісті проекту ОП (за змістом протоколу, директор СЗОШ №22 запропонував ввести нову дисципліну “Психологія кар’єри та лідерства” - хоча це ОК7 у проекті ОП; директор Миколаївського обласного центру психічного здоров’я” запропонував запровадити нову дисципліну “психологія емоцій” - хоча це ОК5 в проекті ОП; магістр зазначив, що не вистачає дисциплін, спрямованих на розвиток духовності, - при цьому ВК3.1 і ВК3.2 проекту ОП якраз про розвиток духовності; магістр вносить пропозицію вилучити дисципліну “Безпека життєдіяльності”, якої немає в проекті ОП). З огляду на підтвердження в ході зустрічей зі студентами та роботодавцями їхньої участі в обговоренні проекту ОП, ЕГ дійшла висновку, що причиною виявлених невідповідностей є те, що проект ОП був змінений після проведеного його обговорення, відповідно, оприлюднений проект містить уже внесені правки за зробленими пропозиціями. У протоколі не наведені обґрунтування пропозицій стейкхолдерів.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання загалом визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, що було з'ясоване під час зустрічі з роботодавцями (які засвідчили врахування їхніх пропозицій у формулюванні ПРН та змісту ОП) та під час бесіди з гарантом і НПП випускової кафедри. Зокрема, було з'ясовано, що в Миколаївській області є попит на роботу психолога в освітньому середовищі, у тому числі в інклюзивному освітньому середовищі, а також роботу з психотравмою та посттравмою. Ціль ОП сформульована досить загально, тому й уміщує відображення підготовки фахівців до зазначених запитів практики. При цьому формулювання цілі ОП очевидно містить описку: “проективних досліджень” - швидше за все, робоча група мала на увазі “проектні дослідження”. Серед ПРН ОП наявні такі, що стосуються діяльності психолога в освітньому середовищі: ПРН4, ПРН5, ПРН10. Вибіркові компоненти ОП спрямовані на підготовку до професійної роботи в освітньому середовищі, до роботи з травмою та ПТСР. Мета ОП та ПРН загалом визначаються з розглядом досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. Бесіда з гарантом ОП та НПП випускової кафедри засвідчили, що були розглянуті ОП Andrews University (USA, Michigan), КНУ ім. Тараса Шевченка, КПУ ім. Бориса Грінченка, ХНУ імені В.Н. Каразіна. Результат такого аналізу втілений в окремих освітніх компонентах, які стосуються методології наукових досліджень, напрямів сучасної психотерапії, психології духовності, спілкування англійською мовою. При цьому, на відміну від ОПП “Психологія” КНУ ім. Тараса Шевченка (<http://www.psy.univ.kiev.ua/files/study/educational-programs/ua/%d0%9e%d1%81%d0%b2%d1%96%d1%82%do%bd%d1%96%do%b9%20%d1%81%d1%82%d1%83%do%bf%d1%96%do%bd%d1%8c%20%do%9c%do%bo%do%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d1%80'/%Do%9E%D1%81%Do%B2%D1%96%D1%82%Do%BD%D1%8C%Do%BE-%Do%BF%D1%80%Do%BE%D1%84%Do%B5%D1%81%D1%96%Do%B9%Do%BD%Do%Bo%20%Do%BF%D1%80%Do%BE%Do%B3%D1%80%Do%Bo%Do%BC%Do%Bo%20%22%Do%9F%D1%81%Do%B8%D1%85%Do%BE%Do%BB%Do%BE%Do%B3%D1%96%D1%8F%22.pdf>), ОПП “Психологія” КПУ ім. Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/il/2018/op_mag_pp.pdf) ОП не містить диференціації вибіркових дисциплін за напрямками.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП 2020 року передбачає досягнення усіх ПРН, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 053 “Психологія” освітнього рівня “магістр” від 24.04.2019 р. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf>). Кожен ПРН, визначений стандартом вищої освіти за спеціальністю, забезпечується освітніми компонентами освітньої програми.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОП 2020 року допрацьована в порівнянні з попередньою ОП 2019 року, вона узгоджена із місією та стратегією ЗВО. Мета ОП та її програмні результати орієнтовані на запити сучасності. Цілі та програмні результати навчання ОП відповідають вимогам Стандарту вищої освіти спеціальності 053 "Психологія" за другим (магістерським) рівнем.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Наявні недоліки у використаних формулюваннях мети ОП та цілей навчання за ОП. Оприлюднений проєкт ОП за своїм змістом не відповідає обговорюваному зі стейкхолдерами (містить внесені корективи за їх зауваженнями та пропозиціями). Пропозиції стейкхолдерів формулюються в основному як необхідність введення дисциплін з конкретними назвами, при цьому необгрунтованим залишається те, що хочуть отримати стейкхолдери в результаті їх опанування студентами, адже за назвами дисципліни залишає простір для вибору кола тем, кількості годин, форм і методів їх викладання. У протоколі засідання кафедри з обговорення пропозицій стейкхолдерів не відображені коментарі та виступи робочої групи ОП, НПП кафедри з приводу почутих пропозицій, лише ухвала: "прийняти до відома, сформувані єдині пропозиції до формування ОП (див Дод. 1) та відобразити в освітній програмі...". При цьому наведений додаток 1 містить лише формальне відображення пропозицій у таблиці, без їх узагальнення, аналізу, коментарів. Пропозиції: Відкоректувати формулювання мети ОП та цілей навчання: у меті "та бути конкурентоздатними" замінити на "та забезпечення конкурентоздатності"; у цілях навчання за ОП "проективні" замінити на "проектні". Оприлюднювати проєкт ОП, який підлягає обговоренню, щодо якого будуть вноситись пропозиції та зауваження. Після отриманих пропозицій та зауважень зміни вносити лише в ОП, що підлягає затвердженню, без зміни оприлюдненого проєкту. Пропозиції стейкхолдерів просити формулювати у вигляді обгрунтувань компетентностей (знань, умінь), яких мають набути здобувачі, а тоді уже обирати, яка дисципліна більш доречна для їх формування. Під час розгляду проєкту ОП на засіданні кафедри представникам випускової кафедри долучитись до обговорення - підтримання чи прояснення окремих пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обгрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Ціль освітньої програми відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням пропозицій та потреб заінтересованих сторін. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Освітня програма дозволяє досягти усіх результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. Наявні незначні недоліки в процедурі розгляду пропозицій стейкхолдерів до проєкту ОП та її описі.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

На акредитаційну експертизу подана ОП 2020 року, на запит ЕГ надано також НП 2020 року, ОП та НП 2019 року. Під час аналізу ОП та НП виявлена їх відповідність стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 "Психологія", обсяг освітніх компонентів ОП (у кредитах Європейської кредитно-модульної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження відповідного рівня вищої освіти: із 90 кредитів ЄКТС у НП 2019 та 2020 р. 24 кредити відводиться на вибіркові освітні компоненти (що складає 26,7%). При цьому НП 2019 р. не передбачає вибору здобувачами дисциплін циклу загальної підготовки. У НП 2019 та 2020 рр. не відведено навчального часу для такого освітнього компонента як "атестаційний екзамен", що входить до навчального навантаження здобувачів.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП Психологія 2020 р. (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Osvitnya_programa_053_Psihologiya_za_drugim_magisterskim_rivnem_vishhoyi.pdf) структурований за такими групами компонентів: нормативні та вибіркові, цикл загальної підготовки та цикл професійної підготовки. Загалом, освітні компоненти, включені до ОП, складають взаємопов'язану систему. Зокрема, освітні компоненти циклу загальної підготовки пов'язані з освітніми компонентами циклу професійної підготовки (зокрема, ОК2 тісно пов'язаний з ОК6 та ОК10; ОК1 і ОК4 із ОК9 та ОК11), нормативні освітні компоненти циклу професійної підготовки пов'язані з вибірковими освітніми компонентами цього ж циклу (зокрема, ОК5 із ВПП2.2.1, ВПП 2.2.2, ВПП2.2.3, ВПП2.2.6; ОК9 із ВПП2.2.4; ОК8 із ВПП2.2.1, ВПП2.2.5, ВПП2.2.6, ВПП2.2.7; ОК6 із ВПП2.2.5 та ВПП2.2.8). Наявні у навчальному плані практики доповнюють навчальні дисципліни (зокрема, асистентська практика є логічним доповненням ОК6 та ОК2; виробнича (наукова) практика є логічним доповненням усіх дисциплін циклу професійної підготовки. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими освітніми компонентами. Кожен програмний результат охоплений змістом ОП, що підтверджують робочі програми навчальних дисциплін, у яких наведені очікувані програмні результати навчання. Враховано зауваження попередньої експертизи у контексті цього критерію: зміст дисципліни "Сучасні напрямки практичної психології" (2020 р.) відповідає назві; дисципліни "Психологія саморозвитку особистості" та "Психологічна експертиза у різних галузях психології" вилучено з навчального плану.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП 2020 р. відповідає предметній галузі спеціальності 053 "Психологія". Зокрема, нормативна частина навчального плану містить такі навчальні дисципліни суто психологічного спрямування: "Психологія емоцій", "Психологія кар'єри та лідерства", "Сімейна психологія та психотерапія", "Методика викладання психологічних дисциплін". Повністю відповідає предметній області спеціальності 053 "Психологія" представлений в ОП 2020 р. перелік вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП 2020, 2019 р. дає можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через індивідуальний вибір дисциплін обсягом 26,7%. Вибір дисциплін регулює Положення про організацію освітнього процесу (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf) (п. 2.5, 2.6) та Положення "Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором" (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/Polozhennya_pro_poryadok_ta_umovi_obrannya_studentami_distsiplin_za_viborom.pdf). Здобувачі підтвердили факт вибору дисциплін циклу професійної підготовки, надані зразки заяв студентів на вибір дисциплін та індивідуальні навчальні плани підтверджують цю інформацію. Однак, практика вибору ОК здобувачами за цією ОП містить такі недоліки: 1) у переліку дисциплін циклу загальної підготовки https://docs.google.com/spreadsheets/d/1Fglr-gFwR14ZF8OqcMA-JoWXeKAcN1NFL_9g78MfLSo/edit#gid=763468402 не зазначений обсяг дисциплін; при цьому вибір дисципліни циклу загальної підготовки теперішніми здобувачами поки що здійснений не був - така дисципліна не була передбачена в НП 2019 р., а в НП 2020 р. передбачена для 3го семестру; 2) у НП 2020 р., на відміну від НП 2019 р. відсутня диференціація вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки за блоками, не зазначена кількість кредитів, яка планується на вивчення кожної з них. Відтак, про те, з яких дисциплін на який семестр можна обирати студенти дізнаються лише з бесід із викладачами. При цьому передбаченим у п.2.2. НП Дисциплінам №1, 2, 3, 4 відводиться різна кількість кредитів (5, 4, 7). У поданих на сайті ЗВО робочих програмах вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки кількість кредитів зазначена (<https://chmnu.edu.ua/vibirkovy-distiplini-3/>). У наданих зразках заяв студентів (2020 р. вступу) на вибір дисциплін професійного циклу такі дисципліни об'єднані в блоки по 2. 3) Наявна відмінність у використуваних поняттях для позначення можливості здобувачів обрати дисципліну з інших ОП для покращення своєї загальної підготовки у НП 2020 р. та Положенні "Про порядок та умови...". Зокрема, у НП використовується поняття "дисципліна...з каталогу дисциплін", у Положенні - "дисципліни вільного вибору студента". При цьому Положення допускає можливість виходити за межі запропонованого переліку тобто каталогу дисциплін (с.4). Положення також регламентує те, що обрана дисципліна має за своїм обсягом відповідати такому, що відведений для неї у навчальному плані, та викладатись у відповідному семестрі. У зв'язку з цим важливим є внесення в перелік вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки даних про кредити дисциплін та семестр їх викладання. Окрім того, різна кількість кредитів для дисциплін вільного вибору та різні семестри їх викладання можуть створювати додаткові перешкоди для опанування здобувачами бажаними для них дисциплінами. 4) У згаданому Положенні не прописана мінімальна кількість студентів у групі для вибірових дисциплін професійної підготовки.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП передбачає проходження таких видів практик: “асистентська практика”, “виробнича (наукова) практика”. Також практичну спрямованість мають дисципліни циклу загальної та професійної підготовки: “організація та методика науково-дослідницької діяльності”, “методика викладання психологічних дисциплін”, “сімейна психологія та психотерапія”, “когнітивні процеси і методи їх дослідження”, “сучасні напрямки практичної психології”. Спількування зі здобувачами та роботодавцями засвідчує їх задоволеність організованістю практичної підготовки. На сайті ЗВО наявне Положення про проведення практики в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_provedennya_praktiki_v_CHNU-1.pdf). На сайті ЗВО оприлюднені робочі програми проходження практик: виробничої (наукової) практики (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/RP_Virobnicha_naukova_praktika-2.pdf), асистентської практики (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/RP_Asistentska_praktika-2.pdf). На запит ЕГ були надані Методичні рекомендації щодо проходження виробничої (наукової) практики для студентів спеціальності 053 «Психологія» та Методичні рекомендації щодо проходження асистентської практики для студентів спеціальності 053 «Психологія». Зміст практик дає можливість набути компетентностей та програмних результатів навчання, зазначених у програмах та рекомендаціях.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП та здійснюваний за нею освітній процес орієнтовані на здобуття студентами soft skills. Розвитку таких навичок сприяє сам зміст професійно орієнтованих дисциплін ОП “Психологія”. Під час зустрічей із здобувачами як денної, так і заочної форм навчання було проведене опитування, спрямоване на перевірку сформованості комунікабельності (запитання: Як ви будете презентувати себе, влаштуючись на роботу? Спробуйте спрезентувати себе зараз.); креативності (запитання: Ви влаштувались працювати у реабілітаційний центр психологом. Від керівника центру отримуєте завдання з’ясувати, яким чином можна покращити ефективність його діяльності. Якими будуть ваші дії та пропозиції?); лідерства (запитання: Уявіть собі, що ви уже закінчили навчання в університеті, отримали диплом. Яким ви уявляєте своє подальше місце роботи і як ви маєте його здобути? Що будете робити, якщо влаштуватись психологом в устанovu, компанію, центр не вдасться?); критичного мислення (запитання: Ви провели успішний пошук роботи, і тепер у вас є три різні пропозиції на вибір. Що ви можете зробити, щоб найбільш ретельно вивчити своїх потенційних роботодавців?). Також, були поставлені запитання про толерантність та способи подолання стресу. Більшість здобувачів проявили сформованість оперативного компонента своїх soft skills. Реагування частини здобувачів на поставлені запитання та їх відповіді засвідчують необхідність удосконалення заходів з розвитку уміння студентів презентувати себе, їх креативності, лідерських якостей, критичного мислення.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На момент затвердження ОП був затверджений Проект професійного стандарту за професією “Практичний психолог” (<https://mon.gov.ua/ua/news/ministerstvo-osviti-i-nauki-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proekt-profesijnogo-standartu-za-profesiyeyu-praktichnij-psiholog>). ОП враховує вимоги професійного стандарту.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

В освітніх компонентах навчальних планів дотримано вимог до обсягу часу, відведеного на самостійне опрацювання дисципліни, описаних у Положенні про організацію освітнього процесу (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf). Зокрема, навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, становить не менше 50% та не більше 67% загального обсягу навчального часу студента. Обсяг компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і забезпечує досягнення програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти за ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП відповідає стандарту. Обсяг освітніх компонентів ОП відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти. Освітні компоненти складають взаємопов'язану систему. Програмні результати навчання досягаються обов'язковими компонентами. Кожен програмний результат охоплений змістом програми. Запропоновані освітні компоненти, як обов'язкові, так і вибіркові, дають можливість досягати програмних цілей. Зміст ОП відповідає предметній галузі спеціальності 053 Психологія. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

В ОП та НП 2019 р. на кваліфікаційний екзамен як освітній компонент не відводиться навчального часу (кредитів). У пропонувані для вибору здобувачами дисциплін вільного вибору не зазначений їх обсяг. У НП 2020 р. відсутня диференціація вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки за блоками і не зазначена кількість кредитів, яка планується на вивчення кожної з них, хоча в бланках заяв групових заяв студентів на вибір дисциплін така диференціація спостерігається і від кількості кредитів у дисциплінах залежить те, в якому семестрі вони можуть розглядатись для обрання. Подане в НП 2020 р. поняття “дисципліна...з каталогу дисциплін” зводить можливість побудови індивідуальної освітньої траєкторії, визначені Положенням “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором”, яке оперує поняттям “дисципліни вільного вибору студента” і допускає можливість виходити за межі запропонованого переліку тобто каталогу дисциплін (с.4). У представленому ЕГ переліку вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки не наведено важливої інформації про обсяг кожної дисципліни та семестр, у якому вона викладається. Різна кількість кредитів для дисциплін вільного вибору та різні семестри їх викладання можуть створювати труднощі для опанування здобувачами бажаними для них дисциплінами. У Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором” не прописана мінімальна кількість студентів для вибору дисциплін професійної підготовки. Подане на с.5 у зму абзаці формулювання допускає двозначні трактування порядку вибору дисциплін. У частини здобувачів ОП спостерігаються труднощі із проявом soft skills в стресових умовах. Рекомендується: В усіх подальших переглядах ОП виділяти кредити на кваліфікаційний екзамен як освітній компонент. З метою забезпечення можливості самостійного орієнтування здобувачів у тому, з яких дисциплін доведеться обирати ще до їх презентації викладачами в ході бесіди, у НП 2020 р. доцільно прописати кількість кредитів дисциплін професійної підготовки, пропонувані до вибору студентами. Для документального підкріплення можливості здобувачів ОП “Психологія” (ОС “магістр”) скористатися наданими в ЗВО можливостями побудови індивідуальної освітньої траєкторії використовувати в НП той самий термін, що й у Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором”, - дисципліна вільного вибору. Доповнити інформацію в каталозі вибіркових дисциплін даними про кількість кредитів та семестр їх вивчення, розглянути можливість визначення спільного для всіх магістерських програм часу проведення дисциплін вільного вибору та однакового їх обсягу. У Положенні “Про порядок та умови обрання студентами дисциплін за вибором” зазначити мінімальна кількість студентів, яка має бути у групі для того, щоб ця дисципліна викладалася. Переглянути формулювання 3-го абзацу с.5 зазначеного Положення та уточнити, що саме мається на увазі. Вживати заходи з розвитку широкого спектру soft skills здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством. Виявлені недоліки у представленні вибіркових дисциплін у навчальному плані та каталозі дисциплін вільного вибору здобувачів ускладнюють процедуру здійснення самостійного вибору дисциплін студентами (для цієї процедури потрібні додаткові роз'яснення викладачів; чимало

часу на з'ясування, які ж дисципліни доступні для вибору в конкретному семестрі), однак не унеможливають її. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), однак наявні недоліки у їх прояві окремими здобувачами.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання оприлюднені на сторінці “Абітурієнту” офіційного сайту Чорноморського національного університету імені Петра Могили (<https://chmnu.edu.ua/category/abituriyentu/>). Терміни та порядок вступу на навчання для здобуття ступеня магістра висвітлені на 21 сторінці “Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти до Чорноморського національного університету імені ПЕТра Могили у 2020 році” (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/08/ZMINI_do_Pravil_prijomu_dlya_zdobuttya_vishhoji_osviti_do_CHNU_imeni_Petra_Mogili_u_2020_rotsi.pdf). Вони є загальними для всіх магістерських ОП: передбачають необхідність попереднього набуття ступеня бакалавра, магістра (с. 7) і складання єдиного вступного іспиту з іноземної мови та додаткових фахових вступних випробувань (с. 21). Правила прийому на навчання в магістратуру не мають дискримінаційного характеру.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

У “Правилах прийому на навчання для здобуття вищої освіти до Чорноморського національного університету імені ПЕТра Могили у 2020 році” (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/08/ZMINI_do_Pravil_prijomu_dlya_zdobuttya_vishhoji_osviti_do_CHNU_imeni_Petra_Mogili_u_2020_rotsi.pdf) не виокремлюються правила прийому на навчання за кожною окремою ОП, вони є загальними для всіх магістерських програм (за кількома винятками). При цьому щодо складання додаткових фахових вступних випробувань (с. 22) зазначено, що вступники відповідних спеціальностей не потребують додаткових іспитів, вступники інших спеціальностей (перехресний вступ) теж не потребують додаткових іспитів. Залишається незрозумілим, хто ж тоді має складати додаткові фахові вступні випробування. Сам зміст програми додаткових фахових вступних випробувань представлений на сайті ЗВО у розділі “Абітурієнту” за покликанням: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/5_kurs_programa_Psihologiya.pdf. Аналіз програми фахового вступного випробування для вступу на магістерську ОП “Психологія” засвідчив, що вона враховує особливості самої ОП: передбачає перевірку знань у тих галузях психології (психодіагностика, основи консультування, психологія особистості, конфліктологія, диференційна психологія), що є підґрунтям для опанування фахових дисциплін ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, чітко викладені у Положенні про порядок перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці від 30.08.2019 р., оприлюдненому на сайті ЗВО (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_poryadok_perezarahuvannya_osvitnih_komponentiv_ta_viznachennya_aka_demichnoyi_riznitsi.pdf) та у Положенні про визнання іноземних документів про освіту в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили від 14.11.2019 р., також оприлюдненому на сайті ЗВО (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_viznannya_inozemnih_dokumentiv_pro_osvitu_v_CHNU_imeni_Petra_Mogili.pdf). Зміст зазначених положень є достатнім для розуміння здобувачами своїх прав на зарахування результатів навчання в інших закладах освіти (у тому числі закордонних), однак не розкриває усіх можливостей академічної мобільності та пов'язаних з цим прав та обов'язків здобувачів. Зокрема: навчання за програмами академічної мобільності, мовне стажування, наукове стажування, внутрішня мобільність, зовнішня мобільність. Саме право здобувачів на участь у програмах академічної мобільності задеклароване у п.4.2. Положення про організацію освітнього процесу. Серед оприлюднених на сайті ЗВО положень щодо навчально-наукової та іншої діяльності університету (<https://chmnu.edu.ua/polozhennya-shhodo-navchalno-naukovoyi-ta-inshoyi-diyalnosti-universitetu/>) Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти, згадане у звіті самооцінювання, не представлено. Під час бесіди з гарантом було додатково з'ясовано, що під таким Положенням малось на увазі Положення про проведення міжнародного стажування, оприлюднене в розділі “Міжнародні програми академічної мобільності” (<https://chmnu.edu.ua/viddil-mizhnarodnih-zv-yazkiv/>). Здобувачі обізнані зі своїми правами на визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. За період упровадження ОП випадків реалізації здобувачами академічної мобільності не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Розроблено механізм визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, - 27.08.2020 р. затверджено Положення про порядок визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили та оприлюднено на сайті ЗВО (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_neformalnu_osvitu.pdf). Наведена у Положенні інформація є чіткою та зрозумілою: містить чітке визначення сутності неформальної та інформальної освіти, визначає право кожного здобувача на визнання результатів такої освіти та встановлює допустимий обсяг кредитів для зарахування (до 10), описує порядок дій здобувача для зарахування результатів неформальної та інформальної освіти. Під час зустрічі за ЕГ здобувачі засвідчили, що зазначені у згаданому Положенні правила є дієвими.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП не містять дискримінаційних положень. Уся необхідна інформація оприлюднена на сайті приймальної комісії ЗВО. Правила прийому на навчання враховують особливості ОП 053 Психологія. Прописані чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, доступні для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

З викладених формулювань на с. 22 Правил прийому на навчання залишається незрозумілим, хто має складати додаткові фахові вступні випробування під час вступу на ОП "Психологія" (ОС "магістр"). У ЗВО немає єдиного Положення про академічну мобільність, яке б розкривало усі можливості академічної мобільності та пов'язані з цим права та обов'язки здобувачів. Рекомендації: Перевірити коректність вжитого формулювання щодо складання вступного фахового випробування для вступників інших спеціальностей на ОП "Психологія" (ОС "магістр") на с. 22 Правил прийому на навчання. Розробити єдине Положення про академічну мобільність, у якому відобразити усі можливості академічної мобільності (навчання за програмами академічної мобільності, мовне стажування, наукове стажування, внутрішня мобільність, зовнішня мобільність), пов'язані з нею права та обов'язки здобувачів (включивши до нього зміст наявних у ЗВО нарбок, представлених в окремих положеннях, що стосуються різних аспектів академічної мобільності).

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

У ЗВО забезпечений доступ до ОП потенційним здобувачам на достатньому рівні, здобувачам надається право на визнання результатів неформальної освіти та освіти, отриманої в інших ЗВО. Виявлений недолік щодо умов вступу має швидше технічний характер. Попри відсутність єдиного положення про академічну мобільність у ЗВО існує декілька документів, що чітко прописують процедуру визнання результатів навчання в закордонних закладах освіти, в інших закладах освіти України, проведення та визнання результатів закордонного стажування. Окрім того, представлена на сайті ЗВО інформація у розділі "Міжнародні програми академічної мобільності" засвідчує реалізацію університетом політики академічної мобільності.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи викладання сприяють досягненню ПРН та цілей ОП загалом, про що свідчать відгуки керівників баз практики під час зустрічі із роботодавцями. Методи навчання та викладання (різних видів: демонстрування, дискусії, вправи, навчальних проєктів) відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, що було підтверджене під час зустрічі зі здобувачами. Рівень задоволеності здобувачів методами навчання і викладання вивчав центр соціологічних досліджень ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/tsentr-sotsiologichnih-doslidzhen/>). Серед запропонованих здобувачам опитувань наявна анкета "Оцінювання професіоналізму НПП і якості курсу" (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeJQs3J-6SQBDmkbQdflBQ6Z_UsdfC2f_wLaeiwfx9QhEpSw/viewform), запитання якої стосуються рівня задоволеності методами навчання і викладання й іншими аспектами освітнього процесу з конкретної дисципліни (за 5-бальною шкалою). Таке опитування проводиться після кожної сесії з кожної дисципліни. Однак, зміст анкети не містить відкритих запитань і тим самим не дає можливості студентам висловити пропозиції, міркування з приводу поставлених запитань. На запит ЕГ було надано протокол засідання кафедри від 02.09.20 р., під час якого розглядалися результати цього опитування. Однак подана у протоколі інформація свідчить про те, що вони розглядалися поверхнево, без аналізу того, чиїми методами навчання і викладання студенти задоволені найбільше (і відповідних запитань названим викладачам - які саме методи вони застосовували), кому з викладачів вдається краще стимулювати творчість із самостійної навчальної і науково-дослідної роботи студентів (і відповідного надання можливості цим викладачам поділитись таким досвідом). Методи навчання та викладання відповідають принципам академічної свободи, що підтверджене під час зустрічі з викладачами та студентами: здобувачі вільні у виборі тем наукових досліджень, вони можуть вносити пропозиції щодо навчальних дисциплін, які хотіли б вивчати, викладачі самостійно добирають навчальні матеріали, методи та форми викладання. Однак, попри зазначений у ВСО факт ознайомлення здобувачів з поняттям "академічна свобода" та її принципами шляхом ознайомлення та обговорення Положення про академічну доброчесність, у згаданому документі не йдеться про академічну свободу. Єдиний нормативний документ ЗВО, у якому йдеться про академічну свободу, є "Етичний кодекс" (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/Etichnij_kodeks.pdf), що не містить реквізитів його затвердження вченою радою ЗВО, за змістом не відповідає його назві, і використовує тлумачення академічної свободи, відмінне від задекларованого в чинному законодавстві України, від міжнародних принципів академічної свободи, закладених 1988 р. у Великій хартії європейських університетів (м. Болонья), Рекомендаціях ЮНЕСКО та МОП «Про статус викладацьких кадрів вищих навчальних закладів», Лімській декларації «Про академічну свободу та автономію вищих навчальних закладів» (м. Ліма).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах освітніх компонентів викладені в робочих програмах, оприлюднених на сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/robochi-programi-distiplin/>). Зі слів викладачів та здобувачів, на початку вивчення дисципліни викладачі також знайомлять їх з її цілями, очікуваними результатами та критеріями оцінювання. На платформі Moodle розміщується методичне забезпечення дисциплін, що викладаються на ОП, що було перевірене під час он-лайн зустрічі з представником навчальної частини, викладачами. Перевірка представленості ОК ОП "Психологія" магістерського рівня засвідчила наявність такого розробленого методичного забезпечення для усіх дисциплін нормативної частини та кількох дисциплін вибіркової частини.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Заклад вищої освіти забезпечує поєднання дослідження та викладання під час реалізації ОП. Зокрема, ОП "Психологія" (ОС "магістр") передбачає такі ОК, спрямовані на розвиток дослідницької компетенції здобувачів: "Організація та методика науково-дослідницької діяльності", "Сімейна психологія та психотерапія" (курсова робота), "Підготовка кваліфікаційної магістерської роботи", "Виробнича (наукова) практика". При кафедрі психології організовано 3 науково-навчальних лабораторії, що були презентовані ЕГ під час огляду матеріально-технічної бази. Однак, поданий на сайті ЗВО опис лабораторій (<https://chmnu.edu.ua/naukovo-navchalni-laboratoriyi-kafedri-psihologiyi/>) є недбалим, дублюється по трьох лабораторіях і не висвітлює їх дійсно високого рівня оснащення та можливостей у розвитку наукового потенціалу студентів; окрім того, інформація про лабораторії не висвітлена на сторінці кафедри, її можна знайти, лише цілеспрямовано шукаючи через функцію "пошук". Пункти 3.3.7 і 3.3.8 Положення про організацію освітнього процесу (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf) регламентують призначення та особливості написання курсових та дипломних (кваліфікаційних) робіт; Положення про підготовку кваліфікаційних робіт та проєктів за здобуття ступеня бакалавра, спеціаліста, магістра (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_pidhotovku_kvalifikatsiinykh_robit.pdf) чітко визначає порядок виконання та захисту магістерських наукових робіт; Положення про академічну доброчесність (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist._Poryadok_perevirki_akademichnih_tekstiv_n_a_plagiat_.pdf) регламентує правила написання наукових робіт з дотриманням принципів академічної доброчесності. Здобувачі ОП мають можливість брати участь у наукових конференціях за фахом, організованих у ЗВО: "Сучасні проблеми екологічної психології" (<https://chmnu.edu.ua/petro-mohyla-tv-onlajn-konferentsiya-suchasni-problemi-ekologichnoyi-psihologiyi/>), "Університетська молодь для сталого майбуття України" (<https://chmnu.edu.ua/universitetska-molod-dlya-stalogo-majbuttya-ukrayini/>). Однак інформаційних листів

конференцій на сайті ЗВО знайти не вдалось. За словами НПП кафедри психології, здобувачі беруть участь у конкурсах студентських наукових робіт із психології.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст освіти за ОК ОП “Психологія” відображений у робочих програмах. Положення про організацію методичної роботи кафедр Чорноморського національного університету імені Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_metodichnoyi_roboti_kafedri.pdf) у п. 3.5 визначає, що робочі програми навчальних дисциплін мають оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду ОП і, зокрема, отриманих від здобувачів освіти та стейкхолдерів побажань і зауважень; у випадку відсутності суттєвих змін за рішенням ЗВО робочі програми можуть затверджуватися на декілька (до трьох) років, а щорічне оновлення оформлюються у вигляді додатків до них. Аналіз оприлюднених на сайті ЗВО робочих програм до ОП “Психологія” ОС “магістр” (<https://chmnu.edu.ua/robochi-programi-distiplin/>) засвідчив, що представлені робочі програми майже всі розроблені в 2020 році, за винятком робочої програми асистентської практики та “Гендерної психології”, розроблених у 2019 році та дисциплін “Психологічні аспекти посттравматичних стресових розладів”, “Когнітивні процеси та методи їх дослідження”, розроблених у 2018 році. При цьому подані в робочих програмах списки рекомендованої літератури містять джерела за останні 5 років (за винятком дисциплін “Англійська мова (за професійним спрямуванням)”, “Психологія вищої школи”, “Психологія емоцій”, “Психологія релігії”, “Соціальні та політичні конфлікти”). Робоча програма дисципліни “Сучасні напрями практичної психології” містить єдине джерело 5-річної давності, інші - більш давні. При цьому сама назва дисципліни зобов’язує до більш ретельного оновлення рекомендованої літератури. Тематика змісту ОК відповідає сучасним досягненням психологічної науки.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація ЗВО забезпечується діяльністю міжнародного відділу, який здійснює моніторинг новітніх програм академічної мобільності та наукових обмінів. На сайті ЗВО представлена низка документів, що засвідчують наявність можливості в здобувачів брати участь у міжнародних програмах академічної мобільності (<https://chmnu.edu.ua/viddil-mizhnarodnih-zv-yazkiv/>): Положення про проведення міжнародного стажування студентів ЧНУ ім. П. Могили, короткострокові програми для студентів, довгострокові програми для студентів, програми для молодих науковців та викладачів, програми стажувань за кордоном. Серед пропонуєваних довгострокових програм для студентів наявні стипендіальні та дослідницькі програми (<https://chmnu.edu.ua/dovgostrokovyi-programi-dlya-studentiv/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Усім учасникам освітнього процесу, що навчаються за даною програмою забезпечено своєчасне та повне надання інформації про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок та критерії оцінювання у межах освітніх компонентів. Імплементація дослідницького компоненту в освітній процес відбувається через введення таких освітніх компонентів: ОК4 "Організація та методика науково-дослідницької діяльності", ОК11 "Виробнича (наукова) практика", ОК9 "Підготовка кваліфікаційної магістерської роботи", ОК8 "Сімейна психологія та психотерапія" (курсова робота). ЗВО дбає про інтернаціональні зв'язки із навчальними закладами інших країн та орієнтований на інтернаціоналізацію освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Анкета, що застосовується для опитування студентів про задоволеність освітнім процесом не містить відкритих запитань і тим самим не дає можливості студентам висловити свої пропозиції чи додаткові міркування з приводу поставлених запитань. Під час розгляду результатів проведених опитувань здобувачів не обговорюються кращі позитивні практики здійснення освітнього процесу. Жоден з нормативних документів, що стосуються організації навчального процесу, не містить інформації про академічну свободу здобувачів та викладачів. В "Етичному кодексі" ЗВО задеклароване тлумачення академічної свободи, що не відповідає чинному законодавству України . У робочих програмах окремих дисциплін ("Англійська мова за професійним спрямуванням", "Психологія вищої школи", "Психологія емоцій", "Психологія релігії", "Сучасні напрями психології", "Соціальні та політичні конфлікти") не оновлений список рекомендованих джерел. Рекомендації: Доповнити зміст анкети, що застосовується для опитування здобувачів про задоволеність методами навчання і викладання та іншими аспектами освітнього процесу з конкретної дисципліни, відкритими запитаннями для отримання більш повної інформації про ставлення студентів до застосовуваних методів навчання та інших аспектів освітнього процесу. Під час розгляду результатів опитування

здобувачів приділяти увагу якісному їх аналізу з розглядом як можливих недоліків так і кращих практик та формулюванням відповідних рекомендацій. Доповнити нормативні документи, що стосуються організації освітнього процесу, інформацією про академічну свободу викладачів та здобувачів. "Етичний кодекс ЧНУ імені Петра Могили" оформити як нормативний документ з необхідними реквізитами його затвердження вченою радою ЗВО, привівши його зміст у відповідність до назви та внісши корективи до тлумачення академічної свободи відповідно до п.3 ст.1 розд.1 Закону України "Про вищу освіту". Оновлювати робочі програми навчальних дисциплін сучасними навчально-науковими джерелами.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Попри наявні недоліки в оформленні аналізу результатів опитування здобувачів про задоволеність методами навчання й викладання та в тлумаченні академічної свободи і недостатній увазі до неї в нормативних документах ЗВО, рівень задоволеності здобувачів методами навчання і викладання високий і про нього збирають інформацію, принципи академічної свободи в ЗВО реалізуються. Зважаючи також на виявлені сильні сторони за цим критерієм, експертна група дійшла висновку, що ОП для другого (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 4 відповідає рівню В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи прописані у п. 3.6, 3.7, 3.8, 3.9 Положення про організацію освітнього процесу (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf) та деталізовані у Положенні про порядок і методику проведення заліків та екзаменів у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_poryadok_i_metodiku_provedennya_zaliv_ta_ekzameniv_u_CHNU_im._Petra_Mogili-1.pdf). Описані у них заходи з контролю знань здобувачів є чіткими і зрозумілими. У Положенні про систему рейтингової оцінки (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_sistemu_rejtingovoyi_otsinki.pdf) зазначено, як саме формується оцінка за семестр. Критерії оцінювання за окремими ОК зазначені у робочих програмах навчальних дисциплін, оприлюднених на сайті ЗВО (<https://chmnu.edu.ua/robochi-programi-distiplin/>). Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи відображені у Положенні про підготовку кваліфікаційних робіт та проектів на здобуття ступеню бакалавра, спеціаліста, магістра (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_pidhotovku_kvalifikatsiinykh_robit.pdf). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання знань дають можливість встановити досягнення здобувачем програмних результатів навчання за окремим освітнім компонентом. Питання, що виносяться на контроль, оприлюднюються заздалегідь в робочих програмах навчальних дисциплін та на електронних навчальних курсах на платформі moodle, де також ведеться електронний журнал оцінювання. Окрім того, на платформі moodle розміщуються розклади екзаменаційних сесій (<https://moodle3.chmnu.edu.ua/>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія другого освітнього рівня (затверджений 24.04.2019 р.: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/053-psikhologiya-mag.pdf>) вказує на дві форми атестації здобувачів вищої освіти: публічний захист кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен. Форми атестації здобувачів вищої освіти за ОП Психологія 2020 року відповідають вимогам стандарту вищої освіти та передбачають публічний захист кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен, що відображене в навчальних планах 2019 і 2020 років.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають

процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

час реалізації освітньої програми. Процедура проведення контрольних заходів, ліквідація академічної заборгованості, розв'язання конфліктних ситуацій під час екзамену чи заліку описані в Положенні про порядок і методику проведення заліків та екзаменів у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_poryadok_i_metodiku_provedennya_zaliviv_ta_ekzameniv_u_CHNU_im._Petra_Mogili-1.pdf) та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час зустрічі зі студентами з'ясовано, що вони знають про прописані у зазначеному Положенні правила оскарження результатів оцінювання, однак приводів до необхідності їх застосувати в них не було. Об'єктивність оцінювання під час екзаменів та заліків забезпечується прописаними у Положенні про порядок... обов'язками екзаменатора: проводити екзамен (залік) тільки щонайменше затвердженим комплектом екзаменаційних білетів, при усній формі заліку чи екзамені оголошувати оцінку відразу після закінчення опитування студента і проставляти її у відомість обліку успішності та залікову книжку студента. Процедура проведення атестацій (кваліфікаційних екзаменів, захисту магістерських робіт), їх оцінювання, порядок оскарження результатів та повторного проходження описані в Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційні комісії (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_EK.pdf), доступному для ознайомлення здобувачів. Окрім того, розроблено та оприлюднено на платформі Moodle інструкцію "Як подати апеляцію на результати заліку або іспиту, проведеного під час карантину" (https://moodle3.chmnu.edu.ua/pluginfile.php/178621/mod_resource/content/2/%D0%AF%D0%BA%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B0%D0%BF%D0%B5%D0%BB%D1%8F%D1%86%D1%96%D1%8E%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%BA%D1%83%20%D0%B0%D0%B1%D0%BE%20%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82%D1%83%2C%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%20%D1%87%D0%B0%D1%81%20%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%83.pdf).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Академічна доброчесність задекларована в Етичному кодексі Чорноморського національного університету імені Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/Etichnij_kodeks.pdf), її цінність у житті університету ЗВО була підкреслена ректором під час зустрічі з ЕГ. У ЗВО також визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Це відображено у Положенні про академічну доброчесність в ЧНУ ім. Петра Могили (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist._Poryadok_perevirki_akademichnih_tekstiv_n_a_plagiat_.pdf). Розроблено також Дорожню карту розбудови системи академічної доброчесності в ЦНУ, що містить широкий спектр заходів щодо популяризації ідеї академічної доброчесності серед здобувачів, яка була надана за запитом ЕГ. Під час бесіди зі здобувачами було підтверджене запровадження політики академічної доброчесності в ЗВО. На сайті ЗВО наявні повідомлення щодо реалізації політики академічної доброчесності: запрошення на вебінар від сервісу UNICHECK "Академічна доброчесність онлайн. Реальний досвід ЗНО" від червня 2020 року (<https://chmnu.edu.ua/naukova-biblioteka-chnu-imeni-petra-mogili-zaproschuye-na-vebinar-vid-servisunichack-akademichna-dobrochesnist-onlajn-realnij-dosvid-zvo/>); наявне інформаційне повідомлення про вихід методичних рекомендацій для ЗВО з підтримки принципів академічної доброчесності (<https://chmnu.edu.ua/opublikovanometodichni-rekomendatsiyi-dlya-zakladiv-vishhoyi-osviti-z-pidtrimki-printsipiv-akademichnoyi-dobrochesnosti/>); повідомлення про перевірку дипломних робіт на плагиат та наслідків у випадку його виявлення (<https://chmnu.edu.ua/plagiat-kontrakti-ta-finansuvannya-ganna-novosa-pro-deyaki-zmini-u-sferi-vishhoyi-osviti/>); презентація антиплагиатної програми Strikeplagiarism (<https://chmnu.edu.ua/vidbulas-prezentatsiya-antiplagiatnoyi-programi-strikeplagiarism/>); про розміщення дипломних робіт здобувачів в електронному репозитарії університету (<https://chmnu.edu.ua/naukova-biblioteka-chnu-im-petra-mogili-fond-disertatsijnih-ta-diplomnih-robot/>); про презентацію книги "Академічна чесність як основа сталого розвитку університету" (<https://chmnu.edu.ua/akademichna-chesnist-yak-osnova-stalogo-rozvitku-universitetu/>) тощо. На базі платформи Moodle для здобувачів представлено онлайн-курс про академічну доброчесність (<https://www.youtube.com/watch?v=v4vSzMC4538>). На сайті ЗВО представлений репозитарій з кваліфікаційними роботами студентів (<https://krs.chmnu.edu.ua/jspui/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Членами ЕГ було проаналізовано загальні вимоги щодо контрольних заходів, критеріїв оцінювання та їх оскарження як поточного, так і підсумкового контролю (атестації), які заздалегідь оприлюднюються, а також присутні у системі Moodle3, що підтверджено відповідними документами та опитуваннями студентів. Експертною групою було проаналізовано робочі програми, у яких містилися контрольні та екзаменаційні завдання, а також питання до ДЕК та підтверджено, що завдання для контрольних заходів є валідними, а саме здатними перевірити те, що заплановано в ОП. В ЧНУ чітко визначено процедуру врегулювання конфліктних ситуацій під час екзаменів та заліків, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Також у ЗВО визначені чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, активно проводиться популяризація академічної доброчесності на всіх рівнях. Позитивною практикою, на думку членів ЕГ, потрібно вважати проведення публічного захисту кваліфікаційних робіт та атестаційного екзамену в аудиторії (№4-312), яка оснащена камерами відеоспостереження, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти та підтверджено членами ЕГ. Позитивною практикою виявилася підготовка авторефератів магістерських робіт та розміщення їх у відкритому доступі на сторінці наукової бібліотеки ЧНУ. Здобувачі ОП мають можливість за допомогою розробленої науковою бібліотекою ЧНУ системою довідково-бібліографічного апарату ознайомитись з переліком тем дисертацій, дипломних робіт, є також систематичний та алфавітний каталог кваліфікаційних робіт студентів, картотека назв кваліфікаційних робіт, картотека наукових керівників кваліфікаційних робіт. Політика академічної доброчесності прописана в Етичному кодексі ЧНУ, у якому робиться акцент на тому, що бібліотека є осередком інформаційної культури та академічної доброчесності (п.6, пп.2). Позитивною практикою можна вважати чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, які забезпечують допуск здобувачів до заліків та іспитів з заздалегідь розробленою накопичувальною системою отриманих балів за компонентами ОП, саме ця система накопичувальних балів, на думку членів ЕГ, найбільш ефективна для забезпечення об'єктивності оцінювання під час контролю, особливо в умовах дистанційного навчання упродовж карантину, що підтверджено відсутністю скарг від здобувачів, які мають реальну, а не ілюзорну можливість підняти будь яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів, і очікувати, що воно буде розглянуто завідувачем кафедри, навчально-методичним відділом або керівником структурного підрозділу. Позитивною практикою можна вважати розміщення на сайті ЧНУ онлайн-курсу про академічну доброчесність, що формує у здобувачів цілісне уявлення про сутність академічної доброчесності та знайомить з усіма необхідними заходами з її дотримання. У звіті СО прописана процедура перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат. Студенти та викладачі засвідчили, що академічні роботи перевіряються на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Зважаючи на виявлені сильні сторони за показниками критерію 5, відсутність слабких сторін за його показниками та зразковий характер упровадження політики академічної доброчесності, експертна група дійшла висновку, що ОП "Психологія" для другого (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 5 відповідає рівню А. Зразковому характеру упровадження політики академічної доброчесності, на думку членів ЕГ, відповідають численні опитування здобувачів щодо якості навчання, рейтингу викладачів та інші (у ЗВО розроблено більш 10 опитувань), а також впровадження розробленої та оприлюдненої на платформі Moodle3 інструкції "Як подати апеляцію на результати заліку або іспиту, проведеного під час карантину", що включає процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Беручи до уваги кількість позитивних практик, динаміку змін у розвитку ОП за короткий часовий проміжок від попередньої акредитації, ЕГ дійшла висновку про спроможність ЗВО відповідати інноваційному/взірцевому характеру у контексті Критерію 5.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна та професійна кваліфікація НПП ОП забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та ПРН. Академічна відповідність кадрового забезпечення ОП достатньо обґрунтована. За запитом ЕГ були додатково запрошені на резервну зустріч викладачі "Психології релігії" - доцент Каменський В.І. та професор Озерський І.В. - "Психологічні аспекти ПТСР". З'ясовано, що у доцента Каменського В.І. відсутні публікації за ОК "Психологія релігії", а професор Озерський І.В. не викладає у 2020 році "Психологічні аспекти ПТСР" на ОП. Викладачі набувають додаткових компетентностей у предметній галузі ОП шляхом участі у семінарах, тренінгах,

онлайн курсах тощо. За запитом ЕГ були додатково надані копії документів про підвищення кваліфікації. ЗВО підтримує вільний вибір форм підвищення кваліфікації як в Україні, так і за її межами відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та провадять накопичувальну систему підвищення кваліфікації. (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_pidvishhennya_kvalifikatsiyi.pdf). Інформація про підвищення кваліфікації НПП: Каневський В.І. Навчальні курси «Основи використання проективного тесту за методикою Роршаха», 2017 р., «Застосування Тематичної Апперцепції Тесту в психологічному консультуванні і спеціальних психологічних дослідженнях», 2018 р. Астремська І.В. (підвищення кваліфікації зі спецкурсу «Основи клінічної психології та нейропсихології»; навчально-практичний семінар «Вступ до основ символдрами» з 11.01.20 по 18.01.20.; начально-практичний семінар «Техніка роботи з малюнком у символдрамі» з 8.02.20 по 15.02.20). Васильєва Г.В. (підвищення кваліфікації від 31.10.2019 за програмою «Інноваційні психологічні технології в діяльності психолога»); програма «Підвищення кваліфікації у галузі гештальт-терапії/гештальт-консультування» м. Київ, 2019); 25.09.2020 з Міжнародної науково-практичної конференції «Психоонкологія». Хоржевська І.М. (програма «Публічне управління та адміністрування», 2019; навчальна програма від МТОВ «Асоціація психологів та психотерапевтів Миколаївської області». навчальні програми «Психіатрія для психологів», м. Миколаїв, 2018 р.; Асоціація психологів та психотерапевтів Миколаївської області; Амплєєва О.М. (підвищення кваліфікації 2019 за програмою «Інноваційні психологічні технології в діяльності психолога» тощо. На запит ЕГ надати план підвищення кваліфікації викладачів кафедри психології була отримана відповідь, що він наявний в Стратегічному плані розвитку на період 2019-2024 року, але в цьому документі відсутня конкретизація щодо підвищення кваліфікації саме викладачів кафедри психології. Результати опитування ЕГ здобувачів засвідчують їхню задоволеність професіоналізмом викладачів освітньої програми. Проводиться моніторинг професійного рівня викладачів за допомогою анкетування студентів Центром соціальної підтримки при ЗВО і кафедрою соціології. Результати надаються завідувачу кафедри.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура конкурсного добору викладачів регламентується такими внутрішніми документами ЗВО: Колективним договором на 2016-2020 роки із змінами і доповненнями (соціально-економічні гарантії працівників) <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Trudovij-kolektivnij-dogovor-CHDU-CHNU-Profkom-2016-2020.pdf>, Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<http://https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Polozhennya0001.pdf>). Процедури конкурсного добору претендентів на вакантні посади, є прозорими, додатково передбачають при проходженні комісії визначення рейтингу НПП за результатами опитування студентів щодо якості їх викладання, що дозволяє забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Дієвість системи заходів стимулювання визначається наступними показниками: захист докторської дисертації гарантом ОП, а саме Лисенко І.П. - у 2019 р. захистила докторську дисертацію в Інституті спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України зі спеціальності 19.00.08 – спеціальна психологія (диплом ДД № 009054). Тема її дисертаційного дослідження: «Детермінанти емоційного розвитку дітей з когнітивними порушеннями». Мировпольцева Н.І. у 2017 р. захистила кандидатську дисертацію зі спеціальності 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія (ДК № 043081 від 26.06.2017 р.) в державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Тема дисертаційного дослідження «Розвиток цільової спрямованості особистості підлітка в процесі туристичної діяльності».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу шляхом організації зустрічей, залучення до робочих груп з розробки ОП, організації місць проходження практики здобувачами (<https://chmnu.edu.ua/praktichna-pidgotovka-studentiv>). Під час онлайн зустрічі ЕГ з роботодавцями була підтверджена налагоджена співпраця між кафедрою та роботодавцями, зокрема: із Миколаївськими ЗОШ І-ІІІ ступенів №№3, 22, 26, Миколаївського міського Палацу творчості учнів, Миколаївського обласного центру психічного здоров'я обласної ради, Миколаївського центру сім'ї та молоді, Миколаївським ДНЗ № 48, Миколаївського коледжу транспортної інфраструктури Дніпровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазоряна та МОБО «Благодійного фонду "Від серця до серця"». Присутні на зустрічі з ЕГ роботодавці підтвердили участь у обговоренні проекту освітньої програми спеціальності 053 «Психологія» за другим магістерським рівнем вищої освіти, яка відбулася 16 червня 2020 р. о 14:00 в ауд. 4-309, на сайті є фотопідтвердження цього заходу https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Obgovorennya_z_robotodavtsyami_proyektu_OP.pdf На зустрічі ЕГ з роботодавцями були відсутні представники, які були вказані у звіті СО, а саме «Науково-практичний центр», Миколаївська спілка психотерапевтів та психологів та МГО «Пенітенціарна ініціатива». У нормативних документах є Положення про центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню ЧМУ ім. Петра Могили, за допомогою якого організовується співпраця з роботодавцями як в напрямку працевлаштування (пп.4.1.2. на с.6) так і в напрямку зустрічі роботодавців та випускників. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_tsentr_sotsialno-psykholohichnoi_pidtrymky.pdf Під час онлайн зустрічі ЕГ зі здобувачами виявилось, що деякі здобувачі вже працевлаштовані у ЧНУ імені Петра Могили та інших закладах за допомогою цього центру.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На сайті кафедри психології відсутні інформаційні повідомлення або фотопідтвердження стосовно заходів залучення до аудиторних занять психологів-практиків, НПП інших ЗВО, представників роботодавців. У розділі баз практики є запрошення на відкриту лекцію 22 вересня 2020 р. Сергія Синякова – керівника профілактичного відділення Центру реабілітації наркозалежних «Альтера» на тему «Психологічні особливості профілактики наркотичної залежності у студентської молоді» в межах курсу «Психологія залежних станів» В. І. Каневського, але такого курсу в ОП немає, є курс «Психологія кризових станів» (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Praktiki_studentam.pdf) Також, посилання на проведення конференції із залученням представників інших НВЗ - це XVI Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Сучасні проблеми екологічної психології: соціальні та особистісні ресурси створення благополучного локального середовища» (спільно з інститутом психології ім. Г.С. Костюка / м. Київ) та круглого столу «Психологічні стратегії образу життя в умовах екологічних загроз» у рамках даної конференції (дата проведення: 15 травня 2020 р.).<https://chmnu.edu.ua/tsentr-sotsialno-psihologichnoyi-pidtrimki-chnu-imeni-petra-mogili-pid-chas-karantinu-konsultatsiyi-doslidzhennya-ta-najblizhchi-proyekt/> На зустрічі з гарантом ОП на питання чи залучаються НПП інших ЗВО на посаду голови ДЕКу відповідь була негативна. У звіті СО є інформація стосовно залучення професіоналів-практиків у циклі професійної підготовки - це вибіркова дисципліна ВПП 2.2.2. «Психологічні аспекти ПТСП» викладача Озерського І.В., яка не була у числі обраних студентами. Стосовно укладених договорів із роботодавцями, на сайті кафедри психології та у звіті СО представлена інформація про співробітництво та проходження практики студентами <https://chmnu.edu.ua/kafedra-psihologiyi/>. Щодо інформації проведення «Ярмарки вакансій» інформації на сайті не знайдено.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Політика сприяння професійному розвитку викладачів у ЗВО викладена у п.2.2. Стратегічного плану розвитку на період 2019-2024 https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Strategichnij_plan_2019-2024_rr..pdf Стосовно пп. 2 (с.10) наявності докторів наук – до 25 % по відношенню до загальної кількості науково-педагогічних працівників кафедри ще не відповідає цим планам, а саме на кафедрі психології Цикл нормативних дисциплін викладають старші викладачі, кандидати наук, а другий доктор наук, професор Озерський І.В. представлений лише у циклі вибіркових дисциплін, які здобувачі не обирають. Стосовно пп.5, публікація наукових статей у наукометричних базах даних тільки у Scopus, в ліцензійних умовах це також Web of Science - публікації є у гаранта ОП Лисенковій І.П. (не за спеціальністю 053- Психологія), Каневського І.В. (не за ВПП 2.2.3, яку він викладає), Озерський І.В. (не за спеціальністю 053- Психологія). У Положенні про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників у п.1.5 (с.2) https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_pidvishhennya_kvalifikatsiyi.pdf прописано, що обсяг підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників ЧНУ імені Петра Могили протягом 5 років не може бути меншим ніж шість кредитів ЄКТС (180 г.), але цій обсяг є тільки у наступних викладачів кафедри психології - Астремська І.В., Васильєва Г.В., Хоржевська І.М., Амплеева О.М. Не було надано підтвердження щодо підвищення кваліфікації старшого викладача Миропольцевої Н.І., яка забезпечує Нормативну навчальну дисципліну з циклу загальної підготовки ОК4 «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» та підтвердження щодо підвищення кваліфікації професора кафедри Озерського І.В., який забезпечує вибіркову навчальну дисципліну ВПП 2.2.2. «Психологічні аспекти ПТСП». Відділ міжнародних зв'язків та академічної мобільності ЗВО сприяє інформуванню викладачів про можливості підвищення кваліфікації у міжнародних програмах (<https://chmnu.edu.ua/4762-2/>), також є стратегія інтерналізації ЧНУ імені Петра Могили на 2018-2023 рр. (<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/Petro-Mohyla-Black-Sea-National-University-IS.pdf>), у якій передбачено поглиблення співпраці з провідними університетами, організаціями та фондами Європи та світу та підвищення академічної мобільності як студентів так і викладачів (п.4, с. 3). Відгуки ректора ЧНУ імені Петра Могили та викладачів під час зустрічі з ЕГ також засвідчують те, що ЗВО сприяє їхньому професійному розвитку.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Політика стимулювання розвитку викладацької майстерності викладачів викладена у Стратегічного плану розвитку на період 2019-2024 https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Strategichnij_plan_2019-2024_rr..pdf ЧНУ стимулює розвиток педагогічної майстерності викладачів. На зустрічі з керівником та менеджментом ЧНУ було підтверджено наступні заходи матеріального та нематеріального заохочення: надання квартири у власність за особливі заслуги при залученні доктора, професора, кандидата наук чи висококваліфікованого фахівця до постійної роботи в ЧДУ не менше ніж на 10 років та інші форми заохочення НПП, які визначені Колективним договором. Рівень викладацької майстерності береться до уваги конкурсною та кадровою комісією ЧНУ при прийнятті рішення щодо продовження трудових відносин/зайняття вакантної посади НПП, в тому числі на основі результатів анк. Викладачі мають змогу брати участь у методичних семінарах, наприклад Лисенкова І.П. прийняла участь у семінарі для гарантів освітніх програм щодо актуальних проблем освітнього процесу. Під час зустрічі з ЕГ було з'ясовано, що

викладачі постійно підвищують свою кваліфікацію для роботи на програмному забезпеченні Moodle 3.9, що сприятиме умовам дистанційного навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО налагоджена співпраця із роботодавцями, у тому числі кафедра підтримує та активно розвиває тісні зв'язки із роботодавцями. Роботодавці зацікавлені у практичних навичках фахівців, яких готує ЗВО за ОП, що акредитується. Тісна співпраця із роботодавцями дає можливість Центру соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню ЧМУ ім. Петра Могили, виконувати одне з своїх завдань - сприяти працевлаштуванню найкращих студентів та випускників як до власного закладу та до інших роботодавців та й розвивати свою подальшу діяльність у цьому напрямку. ЗВО активно сприяє професійному розвитку викладачів, стимулює розвиток їх викладацької майстерності. Міжнародний відділ бере активну участь у забезпеченні фахового зростання НПП. Викладачі кафедри активно підвищують свою професійну та викладацьку майстерність на програмному забезпеченні Moodle 3.9, що сприятиме умовам дистанційного навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Предметна спрямованість публікацій викладачів даної ОП частково відповідає предмету дисципліни, що викладаються, або не відповідає зовсім. Крім того, публікації у наукометричних базах Scopus або Web of Science в наявності тільки у трьох викладачів (Лисенкова І.П., Каневський В.І., Озерський І.В.), що не відповідає вимогам професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми. Відсутній План підвищення кваліфікації викладачів кафедри психології. Відсутні відгуки та пропозиції, які зазначені у звіті СО, а саме Науково-практичний центр, МГО "Пенітенціарна ініціатива", Миколаївська спілка психотерапевтів та психологів. Рекомендовано: внести до критеріїв відбору викладачів для забезпечення даної освітньої програми вимоги до публікацій у наукометричних базах Scopus або Web of Science та розробити План підвищення кваліфікації викладачів кафедри. Забезпечити викладання нормативних навчальних дисциплін докторами наук – до 25 % по відношенню до загальної кількості науково-педагогічних працівників кафедри. Залучати до аудиторних занять психологів-практиків, НПП інших ЗВО, представників роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Відсутність на зустрічі ЕГ з роботодавцями представників, які були вказані у звіті СО, а саме «Науково-практичного центру», Миколаївської спілки психотерапевтів та психологів від МГО «Пенітенціарна ініціатива» мають інституційний характер та буде з'ясовано при наступних акредитаційних експертизах. На зустрічі роботодавців ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів та стимулює розвиток їхньої викладацької майстерності в умовах дистанційного навчання. Академічна кваліфікація, а саме наукова діяльність викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, недостатньо представлена у їхніх публікаціях та не завжди збігаються, але від ЗВО членам ЕГ були надані пояснення. ЗВО свідомий проблеми часткової відсутності публікацій у наукометричних базах Scopus та Web of Science, має реалістичний план її вирішення, та спроможний надалі дотримуватися цього плану. Щодо свідомості проблеми підвищення кваліфікації викладачів ОП, то ЗВО за місяць до акредитації затвердив наукову тематику кафедри психології, згідно з якою планує розробити План підвищення кваліфікації викладачів ОП, процедури конкурсного добору викладачів згідно з вимогами до публікацій та відповідності публікацій викладачів компонентам освітньо-професійної програми. ЗВО продемонстрував налагоджену систему професійного розвитку викладачів в умовах дистанційного навчання на програмному забезпеченні Moodle задля реального підвищення якості викладання на ОП. Членами ЕГ враховано динаміка змін в період умовної акредитації, а саме поки ще поодинокі залучення представників роботодавців до аудиторних занять, обізнаності науково-педагогічних працівників з усіма можливостями фінансового та матеріального заохочення, відсутності скарг від НПП щодо завищених внутрішніх вимог ЗВО щодо результатів наукової діяльності. Члени ЕГ залишилися переконані в адекватності запланованої траєкторії удосконалення системи професійного розвитку НПП, що відповідає потребам та інтересам самих викладачів, а саме накопичувальну систему підвищення кваліфікації викладачів. Члени ЕГ та ЗВО розуміють, що ці заходи потребують більш тривалого часу для повноцінної реалізації. Отже, освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інфраструктура, обладнання, навчально-методичне та науково-методичне забезпечення за своєю кількістю та якістю є візерцевою для досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання та додатково розрахованою для здобувачів з особливими освітніми потребами. В ЧНУ імені Петра Могили є бібліотека з фондом 110,000 тис. примірників, у тому числі налічуються книги 15 мовами світу. До складу бібліотеки входить абонемент і 2 читальні зали із загальною кількістю 300 місць. Підготовка фахівців ведеться з використанням сучасних інформаційних технологій та комп'ютерних засобів, програмних продуктів, електронних баз даних, мережевого обладнання. Мережа wi-fi є у навчальних корпусах та гуртожитку, студенти мають до неї безкоштовний доступ. Навчальні аудиторії, у яких проводяться навчальні заняття для здобувачів ОП, обладнані комп'ютерами, проекторами. Для проведення практичних занять та тренінгів існують дві спеціально обладнані лабораторії, третя лабораторія тільки створюється. Для проведення практичних занять з фаху в лабораторіях №1 та №2 наявний необхідний роздатковий матеріал, спеціальні прилади, у тому числі навчально-методичні посібники та стимульні матеріали деяких методик. Навчально-методичні матеріали, необхідні для опанування дисциплін, наявні у вільному доступі для студентів у бібліотеці, при чому як у паперовому, так і в електронному варіанті. У каталозі бібліотеки наявна фахова література. Працює електронний репозитарій. Фонд бібліотеки ЗВО поновлюється фаховою літературою з психології в основному за рахунок видань науково-педагогічних працівників.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Інфраструктуру ЗВО утворюють 11 корпусів, об'єднаних в єдиний комплекс – студентське містечко з 3 студентськими гуртожитками. В університеті працює бібліотека з фондом 110,000 тис. примірників, у тому числі налічуються книги 15 мовами світу. До складу бібліотеки входить абонемент і 2 читальні зали із загальною кількістю 300 місць. Функціонують Інформаційно-комп'ютерний центр і 14 комп'ютерних класів. Зараз в університеті нараховується 500 сучасних комп'ютерів. Всі вони об'єднані в локальну мережу. Функціонує також бездротова комп'ютерна мережа Wi-Fi, в якій на нині зареєстровано більше 600 ноутбуків, КПК та інших бездротових пристроїв співробітників і студентів університету. У локальній мережі зареєстровано більше 5 тис. користувачів. Кожен співробітник, студент, слухач підготовчого відділення чи факультету ДВО має вільний доступ до комп'ютерів і безкоштовний доступ до всесвітньої мережі Інтернет. Для забезпечення потреб студентів функціонують два пункти друку і копіювання, оснащені копіювальними апаратами, комп'ютерами, принтерами та сканерами, в тому числі є широкоформатний кольоровий принтер для друку плакатів великого розміру. На базі університету відкрито Центр інноваційних технологій, Медичний центр, 3 наукові лабораторії для здобувачів 053- "Психологія", 3 сучасних спортивних зали, 2 тренажерних зали, басейн, яхта, студентські їдальні і кафе. Також функціонує Галерея мистецтв та видавництво. У ЧНУ імені Петра Могили працює 15 спортивних секцій, а саме з волейболу, баскетболу, легкої атлетики, аеробіки, східних единоборств, підводного плавання, вітрильного спорту та інші.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Онлайн запропонований ЕГ огляд матеріально-технічної бази ЗВО у вигляді відеоролику засвідчує безпечність створених матеріальних умов для навчання усіх категорій здобувачів. Психологічна атмосфера у ЗВО, за словами здобувачів, є сприятливою, відсутні прояви негативних соціально-психологічних явищ (насильства, корупції, булінгу, сексуальних домагань, дискримінації тощо). У ЗВО наявний Центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню ЧМУ ім. Петра Могили. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_tsentr_sotsialno-psykholohichnoi_pidtrymky.pdf Основною місією центру є сприяння самореалізації, ініціативам, особистісному та професійному розвитку всіх учасників навчального процесу, абітурієнтів та студентів, в тому числі соціально незахищених верств населення та тих, які мають статус інваліда, їх батьків, викладачів, науковців, працівників університету та всіх інших зацікавлених осіб. (https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_tsentr_sotsialno-psykholohichnoi_pidtrymky.pdf) У ЗВО наявний документ, що гарантує безпечні умови навчання та роботи усіх учасників освітнього процесу - Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в ЧНУ імені Петра Могили (<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/02/Avramenko.pdf>)

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО наявні структурні підрозділи, що відповідають за різні види підтримки здобувачів вищої освіти за ОП Психологія (освітнього рівня "магістр"): деканат, Центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку

та сприяння працевлаштуванню, студентська колегія, студентський деканат. Опитування здобувачів засвідчує їх задоволеність отриманою підтримкою з боку ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ЗВО створені такі умови для навчання осіб з інвалідністю (на інвалідністю): пандуси при вході у корпуси, закуплені мобільні пандуси для підйому між поверхами, спеціально обладнані туалетні кімнати, облаштовано аудиторії з можливістю пересування у них осіб на інвалідних візках, їх вільного доступу до столів з комп'ютерами, спеціальні контрастні кола на дверях, для створення доступного середовища для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп. Здобувачі, які працюють, мають можливість навчатись у дві зміни - денної та вечірньої. Окрім того, у ЗВО передбачені заходи з адаптації до освітнього процесу здобувачів з особливими освітніми потребами. На даний час, за словами гаранта, на ОП здобувачів з особливими освітніми потребами немає.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО наявний Юридичний відділ, начальник якого є Уповноважений по запобіганню та виявленню корупції (<https://chmnu.edu.ua/yuridichnij-viddil/>), Антикорупційної діяльністю займається Уповноважений з антикорупційної діяльності ЧНУ імені Петра Могили (<https://chmnu.edu.ua/zapobigannya-koruptsiyi/>). На сторінці сайту ЧНУ щодо Антикорупційної діяльності представлено Антикорупційна програма на 2020-2022 р. (<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/Antikoruptsijna-programa-2020-2022-1.pdf>), заходи до Антикорупційної програми (<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/Zahodi-do-antikoruptsijnoyi-programi-na-2020-2022.pdf>) та Пам'ятка працівника ЧНУ ім. Петра Могили щодо антикорупційних обмежень (<https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/08/pamyatka-dlya-priktivnikiv-CHNU-im-Petra-Mogili-shhodo-antikoruptsijniyi-obmezhen.pdf>). Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ було продемонстровано наявність на дверях кафедри психології скриньки довіри, для надання можливості учасникам освітнього процесу повідомити керівництву факти порушення їх прав. Наповненість цих скриньок регулярно перевіряється. На сайті ЗВО оприлюднена інформація щодо вирішення конфліктних ситуацій між батьками та дітьми (<https://chmnu.edu.ua/36850-2/>) та розміщена інформація щодо проведення Центром соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню ігри, спрямованої на навчання конструктивно вирішувати конфліктні ситуації, яка відбулася 2 жовтня 2020 року (<https://chmnu.edu.ua/studenti-chnu-vzyali-uchastu-psihologichnih-igrah/>). На сайті ЧНУ є Положення про порядок реагування на випадки булінгу (цькування), сексуальних домагань та дискримінації ЧНУ імені Петра Могили, у якому визначено чіткий механізм реагування на такі дії (<https://chmnu.edu.ua/polozhennya-shhodo-navchalno-naukovoyi-ta-inshoyi-diyalnosti-universitetu/>). Зі слів здобувачів, за період їхнього навчання на ОП конфліктних ситуацій не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Здобувачі мають можливість безкоштовно користуватись навчальними приміщеннями та їх обладнанням, користуватись комп'ютерами та інтернетом для виконання різних навчальних завдань, бібліотекою та її фондами, 3 лабораторіями та їх технічним та методичним забезпеченням, методичним забезпеченням навчальних дисциплін, 3 сучасними спортивними залами, 2 тренажерними залами, студентською їдальнею і кафе, а також безкоштовно відвідувати Галерею мистецтв, басейн, яхту, різні гуртки та секції, що функціонують у ЗВО. Матеріальні умови, психологічна атмосфера ЗВО є безпечними для всіх учасників освітнього процесу. У ЗВО наявні структурні підрозділи, що відповідають за різні види підтримки здобувачів вищої освіти. ЗВО впроваджує сучасні підходи до студентського самоврядування, а саме створює студентські колегії та студентські деканати. ЗВО впровадило безперешкодний доступ до освітніх послуг студентам з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю та інших маломобільних груп. У ЗВО існує чітка і зрозуміла політика і процедура вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з булінгом, сексуальними домаганнями та дискримінацією, яка оприлюднена та впроваджена для всіх учасників освітнього процесу. Центром соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та сприяння працевлаштуванню проводяться різні заходи, спрямовані на адаптацію к навчання, вирішенню конфліктних ситуацій та психологічний супровід навчально-виховного процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Проведений аналіз ОП "Психологія" (ОС "магістр") за показниками критерію 7 засвідчив взірцевий характер створеного освітнього середовища, у якому здобувачі мають можливість безкоштовно користуватись навчальними приміщеннями та їх сучасним обладнанням, комп'ютерами та інтернетом для виконання різних навчальних завдань, бібліотекою та її фондами (які наповнені літературою зі спеціальності 053 – «Психологія», що відповідає компонентам ОП), з лабораторіями та їх технічним і методичним забезпеченням для проведення таких форм занять за ОП як тренінги, психологічні консультації, підготовка відео-презентацій тощо, з сучасними спортивними залами, 2 тренажерними залами, студентською їдальнею і кафе, а також безкоштовно відвідувати Галерею мистецтв, басейн, яхту, різні гуртки та секції, що функціонують у ЗВО; при цьому навчальні приміщення мають не тільки необхідні засоби для проведення аудиторних лекційних та практичних занять, а й відповідають вимогам створення освітнього середовища для здобувачів з особливими освітніми потребами. У ЗВО взірцева та сучасна практика забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, яка ґрунтується на сприянні самореалізації, ініціативам, особистісному та професійному розвитку всіх учасників навчального процесу, абітурієнтів та студентів, в тому числі соціально незахищених верств населення та тих, які мають статус інваліда, їх батьків, викладачів, науковців, працівників університету та всіх інших зацікавлених осіб. Членами ЕГ врахована також динаміка змін з часу попередньої акредитації, а саме: забезпечення можливості дистанційної роботи із каталогами бібліотеки та приведення матеріально-технічного забезпечення у відповідність до ОП за другим (магістерським) рівнем освіти. Отже, відсутність слабких сторін за показниками та зразковий характер створення освітнього середовища та матеріальних ресурсів, упровадження політики Антикорупційної діяльності та взірцеві умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, надали підстави членам ЕГ дійти висновку, що ОП "Психологія" для другого (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 053 Психологія у контексті Критерію 7 відповідає рівню А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf та відповідно до розроблених та затверджених ЗВО Рекомендацій щодо порядку створення та перегляду освітньої програми <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Rekomendatsiyi-shhodo-poryadku-stvorenniya-ta-pereglyadu-OP.pdf>, що в повній мірі відображають процедуру розробки і перегляду освітніх програм, із залученням членів академічної спільноти і стейкхолдерів. ЗВО послідовно дотримується визначених Положенням процедур. Існує система внутрішнього забезпечення якості освіти. ОП для магістрів була створена у 2017 році. При первинній акредитації в ній були внесені зміни відповідно до Стандарту вищої освіти 2019 року, а також дана ОП була переглянута у 2020 році відповідно до прописаної у Положенні процедури та внесені зміни вказані у експертному висновку галузевої експертної ради.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти мають можливість знайомитись з ОП на сайті ЗВО, надавати відгуки та пропозиції з її удосконалення через участь в анкетуваннях та у безпосередньому спілкуванні з викладачами (що було засвідчене під час зустрічей з ЕГ). Для підтвердження ЕГ був наданий протокол засідання науково-методичного семінару кафедри психології Чорноморського національного університету імені Петра Могили від 2 вересня 2020 року, де в порядку денному були обговорення актуальних проблеми у роботі зі студентами в системі Moodle3, можливі шляхи їх подолання, а також обговорення та прийняття до уваги результатів проведених опитувань здобувачів вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», щодо оцінювання якості освітнього процесу. <https://office.naqa.gov.ua/3bffd66c-13aa-4e12-833d-1bc3ea22ab43> Таким чином, відповідно до наданих результатів опитування щодо якості освітньої програми та під час зустрічей з ЕГ, було виявлено, що побажання про зміни ОП були переважно з приводу збільшення практичної частини, набуття необхідного методичного інструментарію. В результаті цієї співпраці зі здобувачами вищої освіти у навчальний процес були впроваджені наступні освітні компоненти: «Гендерна психологія», «Психологія емоцій», «Психологія духовності», «Психологія кар'єри та лідерства», «Психологічна

служба у ЗВО» . Під час зустрічі зі студентами ЕГ зясувала, що здобувачі характеризують ці дисципліни, як найцікавіші, які допомагають їм набутти необхідних компетентностей та практичних навичок для подальшої роботи. Також під час зустрічей ЕГ зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням була підтверджена інформація, що їх представники входять до вченої ради факультету та університету, до складу експертних комісій з перевірки дипломних робіт на плагіат й включені до перегляду та затвердження документів систему забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. Пропозиції представників студентського самоврядування збираються шляхом анкетування. У ЗВО діє студентське самоврядування і має Положення про студентське самоврядування, https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_SK.pdf представники якого беруть участь у засіданнях вченої ради, де затверджуються ОП. Студентське самоврядування ЗВО бере активну участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП. Наприклад, на зібраннях старостату з урахуванням побажань групи обирається навчальні дисципліни з блоку вибіркових (що також було підтверджене під час зустрічі ЕГ з представниками студентського самоврядування).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучаються до процедур періодичного перегляду ОП завдяки анкетуванню <https://chmnu.edu.ua/anketuvannya-z-robotodavtsyami/> та участі у розширеному засіданні кафедри з питань перегляду ОП. На запит ЕГ був наданий протокол розширеного засідання кафедри психології від 16.06.2020 р. <https://office.naqa.gov.ua/04613f87-d106-4e47-af41-92e4eaa8f4e2>, де були присутні потенційні роботодавці та надали свої пропозиції, які висвітлені на сайті https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Propozitsiyi_stejkholderiv_do_OP.pdf. Під час зустрічі з ЕГ роботодавці засвідчили свою участь у перегляді ОП. На сайті також висвітлено рецензії та відгуки від потенційних стейкхолдерів, щодо покращення якості ОП, <https://chmnu.edu.ua/vidguki-robotodavtsiv/>, ознайомившись з якими та під час зустрічі ЕГ з роботодавцями та академічним персоналом, можна стверджувати, що побажання стейкхолдерів враховуються та беруться до уваги під час переглядів ОП та розробки навчальних планів. Стейкхолдери зазначили, що випускники даної ОП характеризуються високим рівнем теоретичної підготовки та конкурентноспроможності й за наявності вакансій стейкхолдери готові пропонувати роботу випускникам-магістрам ОП «Психологія», а введення нових дисциплін, зокрема, «Психологія емоцій» та «Психологія кар'єри та лідерства» сприяє набуттю необхідних практичних навичок для подальшої роботи .

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час зустрічі з випускниками було з'ясовано, що ЗВО підтримує з ними тісні зв'язки, проводить опитування щодо їхнього працевлаштування та задоволеності навчанням за магістерською освітньою програмою. На сторінці ЗВО у розділі «Навчально-методичне забезпечення» наявна окрема папка «Робота з випускниками» , де наявні електронні форми опитування з приводу оцінювання якості освітньої програми, визначення професійної зорієнтованості і конкурентоздатності випускників на ринку праці, залежності успішності працевлаштування від якості освіти, оцінювання діяльності викладача очима випускників та анкета випускника кафедри психології Чорноморського національного університету ім. Петра Могили <https://chmnu.edu.ua/navchalno-metodichne-zabezpechennya-053-psihologiya/> Також, наявна база випускників, де можна прослідкувати їх працевлаштування <https://chmnu.edu.ua/baza-vipuskniv-spetsialnosti-053-psihologiya> При ЗВО працює Центр соціально-психологічної підтримки, професійного розвитку та працевлаштування ЧНУ ім. Петра Могили, який допомагає особистісному та професійному розвитку всіх учасників навчального процесу, <https://chmnu.edu.ua/tsentr-sotsialno-psihologichnoyi-pidtrimki-profesijnogo-rozvitku-ta-spriyannya-pratsevlashtuvannju/> та має власне Положення https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/06/Polozhennia_pro_tsentr_sotsialno-psykholohichnoi_pidtrymky.pdf

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

На сьогодні система забезпечення якості ЗВО орієнтована на виявлення недоліків в освітній програмі шляхом безпосереднього спілкування академічного персоналу зі здобувачами, а також проведення письмових опитувань, на підґрунті аналізу яких ЗВО розробляє рекомендації для врахування думки здобувачів. У пропозиціях випускників було зазначено про введення до НП дисципліни «Гендерна психологія», на сьогодні така дисципліна викладається на даній ОП. https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Propozitsiyi_stejkholderiv_do_OP.pdf Під час зустрічі з ЕГ представниками системи забезпечення якості було представлено готовність реагувати на виявлені недоліки в ОП та освітньому процесі з її реалізації. Анкетування здобувачів вищої освіти регулярно проводиться незалежним центром якості «Миколаївський центр соціологічних досліджень». Адміністрація ЗВО готова до впровадження нових ідей та своєчасного реагування на пропозиції та зауваження здобувачів освіти та науково-педагогічного складу.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час зустрічі з ЕГ адміністрація ЗВО повідомила, що усі зауваження, отримані у попередній акредитації ОП Психологія (другий освітній рівень) було враховано. А саме була наявна недостатня обізнаність викладачів та студентів про поняття «академічна свобода» та її принципи, але під час зустрічі з ЕГ була підтверджена інформація, що академічна спільнота ЗВО ознайомена з принципами академічної доброчесності та дотримується їх; було розроблено механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті та введено в дію Положення про перезарахування результатів навчання в неформальній та інформальній освіті в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_neformalnu_osvitu.pdf; з 01.09.2020 введена відредагована мета освітньої програми, обговорена зі всіма стейкхолдерами даної ОП; РП дисципліни «Сучасні напрямки» була оновлена відповідно до попередніх зауважень експертів, опитування стейкхолдерів та оновлених ОП, НП; дисципліни «Психологія саморозвитку особистості» та «Психологічна експертиза у різних галузях психології» були вилучені з НП; під час зустрічі ЕГ з'ясовано, що здобувачі вищої освіти обізнані із процедурою перевірки кваліфікаційних робіт на плагіат, в ЗВО проводиться онлайн-курс з питань системи академічної доброчесності в університеті, розміщені постери з академічної доброчесності, проводиться інформаційна робота з дорадниками академічних груп та викладачами дисциплін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за спеціальністю 053 Психологія. Це має підтвердження в низці нормативно-правових документів, зокрема, у Положенні про організацію освітнього процесу https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf, Положення про академічну доброчесність в ЧНУ ім.Петра Могили https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist._Poryadok_perevirki_akademichnih_tekstiv_n_a_plagiat_.pdf. Відповідно до зазначених положень, моніторинг якості підготовки студентів координується деканатами, навчально-методичним відділом, факультетами університету, фаховими комісіями, науково-методичною радою відповідно до вимог стандарту та функціонування системи управління якістю проводиться аналіз якості методичних видань, використання інноваційних освітніх технологій. Організацію та проведення атестацій забезпечують випускові кафедри, деканати, навчальний відділ, навчально-методичний відділ та ректорат. Здобувачі освіти, в свою чергу, залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості через опитування, постійний зв'язок з викладачами та представництво у різних дорадчих органах студентського самоврядування(має підтвердження в документації наданій ЕГ).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8. ЗВО послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, визначених ним у Положенні про організацію освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування залучаються до періодичного перегляду ОП. Роботодавці залучаються до процедур періодичного перегляду ОП завдяки анкетуванню, участі у розширеному засіданні кафедри з питань перегляду ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Немає оприлюднених результатів проведених опитувань серед здобувачів вищої освіти, випускників та роботодавців. Відсутній чіткий механізм врахування результатів опитування здобувачів вищої освіти. Рекомендації: Розробити, оприлюднити та ознайомити академічний персонал з чітким механізмом врахування результатів опитування здобувачів вищої освіти Оприлюднювати на сайті результати всіх проведених опитувань.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучаються до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Вся необхідна інформація щодо діяльності університету та його структурних підрозділів є доступною на офіційному сайті ЗВО <https://chmnu.edu.ua> У вільному доступі є інформація про всі типи внутрішніх нормативно-правових актів, які знаходяться у розділі “Документи” <https://chmnu.edu.ua/dokumenti-2>, а також на офіційному сайті ЧНУ є відкритою вся необхідна інформація щодо його структурних підрозділів, навчального процесу, повний перелік нормативно-правових документів, зокрема Статут ЧНУ, в якому описані права та обов'язки НПП та здобувачів вищої освіти https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/06/Statut_Chnu_Im_Petra_Mogili.pdf та , Колективний договір на 2016-2020 роки із змінами і доповненнями (соціально-економічні гарантії працівників) <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/09/Trudovij-kolektivnij-dogovir-CHDU-CHNU-Profkom-2016-2020.pdf>, Положення про організацію освітнього процесу https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/Polozhennya_pro_organizatsiyu_osvitnogo_protseesu.pdf, Положення про окремі структурні підрозділи (факультети, кафедри, підрозділи, що забезпечують підтримку освітнього процесу) та види їх діяльності <https://chmnu.edu.ua/polozhennya-pro-strukturni-pidrozdiili/> можна знайти на сайті ЗВО. Також, для зручності студентів ЧНУ розробив “Порадник першокурсника”, де здобувачі зможуть знайти відповіді на актуальні та поширені питання не лише щодо організації освітнього процесу, а й життя ЗВО в цілому https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/113_zaritan_pershokursnika.pdf. Всі правила і процедури реалізуються на даній ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Освітня програма 053 Психологія ступеня вищої освіти - магістр, що акредитується оприлюднена на сайті Чорноморського національного університету імені Петра Могили, у розділі “Документи” - “Освітні програми” <https://chmnu.edu.ua/navchalno-metodichne-zabezpechennya-053-psihologiya> У відкритому доступі, на сайті у розділі зазначеному вище, розміщено проект ОП “Психологія”, та у папці “Обговорення проекту ОП” наявні відгуки роботодавців, випускників, студентів та пропозиції стейкхолдерів на Освітню програму 053 “Психологія” <https://chmnu.edu.ua/navchalno-metodichne-zabezpechennya-053-psihologiya/> Відгуки від стейкхолдерів, де вони висловили свої зауваження та пропозиції щодо цілей, очікуваних результатів навчання та освітніх компонентів програми, що акредитується. Дані документи містять позитивні відгуки стейкхолдерів щодо ОП. У них наявні пропозиції та зауваження. Також, у папці “Робота з роботодавцями” наявні анкетування роботодавців щодо оцінювання діяльності НПП кафедри, визначення конкурентоспроможності випускників на ринку праці та освітня програма очима роботодавців, що дає змогу оцінити злагоджену взаємодію стейкхолдерів та ЗВО.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЗВО вчасно та в повному обсязі інформує всіх стейкхолдерів про освітню програму, її цілі, очікувані результати навчання та освітні компоненти. Зокрема, на офіційному сайті ЧНУ ім. П.Могили оприлюднено ОП 053 Психологія https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/10/Osvitnya_programa_053_Psihologiya_za_drugim_magisterskim_rivnem_vishhoyi.pdf, де зазначено перелік навчальних дисциплін загальної та практичної підготовки; загальні та спеціальні компетентності,

знання та уміння, які вона дозволяє сформувати. Відповідно на сайті ЗВО у розділі “Навчально-методичне забезпечення” - папках “Робочі програми дисциплін” розміщено робочі програми, силабуси навчальних предметів та вибіркових дисциплін ОП 053 Психологія <https://chmnu.edu.ua/navchalno-metodichne-zabezpechennya-053-psihologiya/>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На офіційному сайті ЗВО у вільному доступі надано всю необхідну інформацію щодо правил та процедур, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Інформація про освітню програму, її цілі, програмні результати, освітні компоненти викладено коректно, в достатньому обсязі. Зацікавлені сторони (стейкхолдери) після оприлюднення освітньої програми на офіційному сайті мали можливість внести зауваження та пропозиції до освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Результати засідання кафедри під час останнього перегляду ОП не оприлюднені. Рекомендовано: оприлюднювати протоколи засідань випускової кафедри з ухваленими рішеннями щодо перегляду ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. ЗВО своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін ат суспільства. ЗВО не пізніше, ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін. При цьому потребує оприлюднення також документ, де зафіксований розгляд отриманих пропозицій та ухвалені рішення.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	A
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Мартинюк Ірина Анатоліївна

Члени експертної групи

Родіна Наталія Володимирівна

Кушнірова Аліса Олегівна